

Hoe om die Psalms te lees

SABBATMIDDAG

Skrifverwysings vir hierdie week se studie: 1 Kronieke 16:7, Nehemia 12:8, Psalm 25:1-5 en hfst. 33:1-3, Romeine 8:26 en 27, Psalm 82:8, asook hfst. 121:7.

Geheueteks: “Daarna sê Hy vir hulle: ‘Dit is die betekenis van die woorde wat Ek vir julle gesê het toe Ek nog by julle was, naamlik dat alles vervul moet word wat in die wet van Moses en in die profete en psalms oor My geskrywe is.’ Toe open Hy hulle verstand om die Skrif te verstaan” (Lukas 24:44 & 45, NAB).

Psalms is reeds eeue lank ’n gebeds- en liedereboek vir Jood en Christen. Hoewel dit grotendeels die psalmdigter se eie woorde is wat aan God gerig word, het dit nie sy oorsprong by die sterflike mens nie, maar by God wat die skrywer daartoe geïnspireer het.

Hierdie werke is inderdaad godgegewe woorde. Net soos dit ook die geval met die ganse Skrif is (2 Pet. 1:21), is dit God wat hier in Psalms deur sy dienskneg en deur sy Gees tot ons spreek. Jesus, die apostels en die skrywers van die Nuwe Testament het uit die boek Psalms aangehaal en het dit as deel van die Skrif beskou (Mark. 12:10, Joh. 10:34 en 35 & hfst. 13:18). Dit is ongetwyfeld deel van die Woord van God, net so geldig soos Genesis of Romeine.

Die psalms as letterkundige werke is Hebreuse poësie wat deur uiteenlopende digters van antieke Israel geskryf is. Dit weerspieël dus hierdie mense se bestaanswêreld, ten spyte van die universele aard van die psalms. Om die boek Psalms as die Woord van God te aanvaar en versigtig op die digterlike metodes van destydse poësie te let; en om ook op die historiese, teologiese en liturgiese raamwerk van hierdie werke te let; is van kardinale belang ten einde die psalms se boodskap te verstaan, ’n boodskap wat duisende jare terugstrek dog nietemin op die moderne mens afgestem is.

*Bestudeer hierdie week se les ter voorbereiding vir Sabbat, 6 Januarie.

Die psalms in antieke Israel se aanbidding

Lees 1 Kronieke 16:7; Nehemia 12:8; Psalm 18:1, Psalm 30:1, Psalm 92:1, Psalm 95:2 en Psalm 105:2; Kolossense 3:16 en Jakobus 5:13. Dink aan die onderskeie soorte geleenthede (of gebeurtenisse) wat tot die skryf van sekere psalms gelei het. Wanneer is die psalms deur die Israeliete voorgedra of gesing?

Die psalms is geskryf om in tuis- en gesamentlike aanbidding gebruik te word. Hierdie werke is duidelik tydens tempeldienste as liedere gesing. Let immers op die annotasies by sommige psalms, waarin die gebruik van bepaalde instrumente (*Ps. 61:1*²; wysies (*Ps. 9:1*)² of sangleiers (*Ps. 8:1*)² voorgestel word.

Let voorts op die Joodse *Tanakh* (die Hebreeuse Skrif sonder die Nuwe Testament, d.w.s. die bybelse Ou Testament, maar met 'n andersoortige indeling as die Christelike gewyde teks). Daarin verskyn die Hebreeuse naam vir die boek Psalms, *tehilim*, wat “lofprysing” beteken. Dit weerspieël die hoofdoel van hierdie bybelboek, te wete die lofprijsing van die Here. Die Engelse benaming “Book of Psalms” asook die Afrikaanse “Psalms” is ontleen aan die Grieks: *psalmoi*. Hierdie benaming kom uit die *Septuagint*, 'n Griekse vertaling van die Hebreeuse Skrif wat in die vroeg-Christelike era (in die tweede en derde eeu na Christus) gedoen is.

Die psalms was 'n onmisbare deel van antieke Israel se aanbidding. Hulle is, byvoorbeeld, tydens tempelinwydings, asook godsdienstige feeste, stoete en met die neersit van die verbondsark in Jerusalem gesing.

Die Jode het Psalms 120 tot 134 as bedevaartliedere gebruik. Hierdie psalms is tradisioneel tydens die opdraende pelgrimstog na Jerusalem gesing, 'n saamtrek waartydens die drie groot jaarlikse feeste gevier is (*Eks. 23:14-17*) — vandaar die benaming “Songs of Ascent” in Engels, en “Trappsalms” of “Opgaanpsalms” in Afrikaans. Die “Egiptiese Hallel” (*Psalms 113-118*) en die “Groot Hallel” (*Psalm 136*) is tydens die drie groot jaarlikse feeste gesing, asook by die Nuwemaansfees en die inwyding van die tempel. Die Egiptiese Hallel het mettertyd 'n kenmerkende deel van die Pasga-seremonie geword. Psalms 113 en 114 is aan die begin van die Paasmaal gesing, en Psalms 115 tot 118 aan die einde (*Matt. 26:30*). Die “Daaglikse Hallel” (*Psalms 145-150*) het uiteindelik deel van die daaglikse gebede wat tydens die oggenddiens in die sinagoge gebid is, geword.

Psalms was nie net 'n mooi gedeelte van die volk se aanbidding nie. Dit het hulle ook gewys hoe God in die tempel aanbid behoort te word. Jesus het immers **Psalm 22** se bewoording as 'n gebed gebruik (*Matt. 27:46*). Die boek Psalms het ook 'n noemenswaardige plek in die lewe van die ontluikende Nuwe-Testamentiese kerk gehad (*Kol. 3:16, Ef. 5:19*).

Ons aanbid natuurlik nie meer die Here soos Israel van ouds in plekke soos tabernakel of tempel nie. Hoe kan ons nietemin die psalms deel van ons aanbidding maak, hetsy tydens tuis- of gesamentlike aanbidding?

'n Kennismaking met die psalmdigters

Koning Dawid, wie se naam in meerderheid van die psalms se titels verskyn, was aktief by die formulering van Israel se liturgie betrokke. In 2 Samuel 23 vers 1 word hy “die lieflike in die sange van Israel” genoem (*OAB*). Die Nuwe Testament beaam Dawid se outeurskap vir 'n aantal psalms (*Matt. 22:43-45; Hand. 2:25-29, 34 en 35; Hand. 4:25 & Rom. 4:6-8*). Etlke psalms is deur tempelmusikante, wat ook Leviete was, geformuleer. Hier is enkele voorbeelde: Psalms 50 en 73 tot 83, deur Asaf; Psalms 42 en 44 tot 47, asook 49, 84, 85 en 88, deur die seuns van Korag; Psalm 88 deur Heman, die Esrahiet; asook Psalm 89 deur Etan, die Esrahiet. Benewens hierdie psalmdigters was daar ook Salomo (*Ps. 72 & 127*) en Moses (*Ps. 90*) wat enkele psalms geskryf het.

Lees Psalm 25:1-5, Psalm 42:1, Psalm 75:1, Psalm 77:1, Psalm 84:1 en 2, Psalm 88:1-3, asook Psalm 89:1. Wat toon hierdie psalms oor die ervarings wat hul skrywers deurgemaak het?

Onder ingewing van die Heilige Gees het die psalmdigters hul talente tot diens van God en hul geloofsgemeenskap ingespan. Hulle was opreg in hul toewyding, met ongekende geloof. Nietemin was hulle ook, net soos ons, vatbaar vir mismoedigheid en versoekings. Hoewel die boek Psalms duisende jare gelede geskryf is, verwoord dit ongetwyfeld sommige geloofsbelewensisse waarmee die moderne leser kan identifiseer.

“Here, God van my heil, bedags roep ek, in die nag is dit voor U. Laat my gebed voor u aangesig kom, neig u oor tot my smeking. Want my siel is sat van teëspoede, en my lewe raak aan die doderyk” (*Ps. 88:2 en 3, OAB*). Hierdie pleitroep is net so 'n werklikheid vir die 21ste-eeuse mens as wat dit vir die Joodse leser van 3,000 jaar gelede was.

Sommige psalms praat van swaarkry, ander van vreugde. Die psalmdigters het uitgeroep tot die Here, gevra dat Hy tot hul redding sou kom; en het sy onverdiende ondersteuning, hulp en beskerming ervaar. Hulle het die Here vir sy getrouheid en liefde geloof, en het Hom ewige trou gesweer. Die psalms is dus getuiensisse van Goddelike redding, 'n boekstaving van God se genade en hoop. Psalms wys ons daarop dat elkeen wat gelowig God se gawes van vergifnis en 'n getransformeerde lewe aanvaar, sy goddelike belofte sal ontvang. Tog probeer die psalmdigters om terselfdertyd nie die swaarkry en beproewings wat so algemeen in hierdie sondige wêreld voorkom, weg te steek of af te maak nie.

Hoe kan 'n mens hoop en vertroosting put uit die wete dat selfs diep-gelowige persone, soos die psalmdigters, met dieselfde stryde as ons te kampe gehad het?

'n Lied vir elke seisoen

Lees Psalm 3, asook Psalm 33:1-3 en Psalm 109:6-15. Op watter verskillende sye van ons menslike belewenis fokus hierdie psalms?

Die boek Psalms wys die gemeenskap van gelowiges op die volle reeks eg-menslike emosies wat ons ervaar en toon hoedat ons die Here in elke lewensomstandigheid kan aanbid. In die psalms sien ons die volgende:

(1) Liedere wat God verheerlik oor sy majesteit, sy grootse skeppingsmag, sy hemelse regering, sy oordele en sy getrouheid. (2) Dankseggingspsalms waarin diepe dankbaarheid vir God se mildelike seëninge uitgespreek word. (3) Treurliedere waar die psalmdigter in tye van nood uit sy diepste wese tot die Here uitroep om verlossing. (4) Wysheidspsalms wat praktiese riglyne vir 'n vrome lewe gee. (5) Koninklike psalms wat vooruitwys op Christus, die soewereine Koning en Verlosser van God se volk. (6) Historiese psalms, d.w.s. terugblikke op Israel se verlede waarin God se getrouheid asook Israel se troueloosheid onder die loep kom, ten einde die foute van die voorgeslagte te voorkom deur eerder op God te vertrou en getrou aan sy verbond te bly.

Die poëtiese aard van die psalms toon 'n besondere vermoë om die leser se aandag te boei. Hoewel sommige literêre tegnieke tydens die vertaalproses verlore gegaan het, kan 'n mens steeds die baie wat nog oorbly, in jou moedertaal waardeer.

1. *Parallelisme* behels die saamsit van woorde, sinsnedes of begrippe wat basies dieselfde is. Hierdie tegniek help 'n mens om die betekenis van die ooreenstemmende dele te verstaan. Neem byvoorbeeld die parallelisme in: “Loof die Here, o my siel, en alles wat binne-in my is, sy heilige Naam!” (*Ps. 103:1, OAB*). Hier stem “my siel” ooreen met “alles wat binne-in my is,” en dui op die begrip *met jou hele wese*.

2. *Beeldspraak* span figuurlike taalgebruik in om die leser se verbeelding op 'n sintuiglike vlak te prikkel. Let byvoorbeeld op *Psalm 17 vers 8*, waar die toevlug wat God 'n mens bied as “die skaduwee van u vleuels” beskryf word (*OAB*).

3. 'n *Merisme* bestaan uit twee kontrasterende komponente wat nietemin 'n enkele begrip vorm. “Here, God wat my verlos, *bedags* roep ek om hulp, *snags* bly my hulpgeroep voor U” — m.a.w. voortdurend (*Ps. 88:1, klem verskaf*).

4. In 'n *woordspeeling* word woorde gebruik wat baie dieselfde klink, ten einde 'n godsdienstige boodskap tuis te bring. In *Psalm 96 vers 4 en 5* word die Hebreeuse woord 'elilim (“afgode”) gebruik wat 'n woordspeeling op die woord 'elohim (“gode”) is. Sodoende word die boodskap tuisgebring dat die heidennasies inderwaarheid nie 'elohim (“gode”) nie, maar bloot 'elilim (“afgode”) aanbid.

Let ook, ten slotte, op die gebruik van die woord “sela” wat op 'n kort pouse dui. Dit kan een van twee dinge beteken: dat die leser moet stop en die voorafgaande gedeelte moet bepeins of dat die musikale begeleiding verander het (*Ps. 61:4*).⁵

Geesgevolle gebede

Lees 2 Samuel 23:1 en 2, asook Romeine 8:26 en 27. Wat leer ons uit hierdie tekste aangaande gebed?

Die psalms is geïnspireerde gebedere en lofliedere van Israel van ouds, waarin die stemme van God en mens dus vervleg is — ’n dinamiese en kleurryke versameling interaksies met God.

Die psalmdigters voer ’n gesprek met God waarin hulle Hom as “O Here,” “my Koning” en “my God” aanspreek (*Ps. 5:2; Ps. 84:3, OAB*). Hulle vra gereeld vir God: “luister na my woorde” (*Ps. 5:2, OAB*); “hoor... my gebed” (*Ps. 39:13, OAB*), “aanskou my [omstandighede]” (*Ps. 25:18 & 19, OAB*); “laat my hulpgeroep tot by U kom” (*Ps. 102:2, OAB*); en “red my lewe” (*Ps. 6:5, NAB*). Dit is duidelik die tipe uitdrukkings wat ’n mens gebruik wanneer jy bid.

As gebede en lofliedere beskik die psalms oor ’n ongekende skoonheid en aantrekkingskrag. Hoe so? Dit is die Woord van God, maar in die vorm van gelowiges se opregte gebede en lofprysinge. Psalms skenk ons, as kinders van die Here, intieme oomblikke met Hom, die soort wat soos volg in Romeine 8 vers 26 en 27 beskryf word: “Die Gees van God help ons... boonop in ons onbeholpenheid. Ons weet immers nie mooi wat en hoe ons moet bid nie. Maar die Gees self neem ons gebedsbehoefes voor God op met versugtinge wat nie in menslike taal verwoord kan word nie. Dié God wat die dieptes van elke hart deurgrond, weet wat die Gees in die oog het – dat Hy in harmonie met God se wil vir die gelowiges intree” (*NLV*).

Jesus het ook uit die boek Psalms aangehaal. Let byvoorbeeld op **Lukas 20 verse 42 en 43** waarin Hy Psalm 110 vers 1 woordeliks aanhaal: “Dawid sê tog self in die boek van die Psalms: ‘Die Here het vir my Here gesê: Sit aan my regterhand totdat Ek jou vyande aan jou onderwerp het’” (*NAB*).

Hoewel sommige psalms uit historiese gebeure spruit of daarna verwys, of selfs die psalmdigters se eie belewenisse of dié van die volk Israel verwoord; beskik Psalms oor ’n geestelike diepte wat uiteenlopende lewensituasies dek; en wat al die skeidsure van kultuur, religie, etnisiteit en geslag oorbrug. Met ander woorde: namate ’n mens Psalms lees, kom jy dinge teë waarmee elkeen op aarde te kampe het, ongeag jou ouderdom of omstandighede: hoop, lofprysing, vrees, woede, hartseer en smart. Die psalms spreek tot ieder en elk, in die taal van ons alledaagse menswees.

Wat leer ’n mens uit Jesus se gebruik van Psalms oor die belangrike rol wat dit in ons eie geloofbelevens kan speel?

Die wêreld van die Psalms

Lees Psalm 16:8, Psalm 44:8, Psalm 46:1, Psalm 47:1 en 7, Psalm 57:2, Psalm 62:8, Psalm 82:8, asook Psalm 121:7. Watter plek het God in die psalmdigter se lewe gehad?

Die wêreld van die boek Psalms is geheel en al Godgerig: dit strewe, om deur lofprijsing en gebed, alle lewenservarings aan God ondergeskik te stel. Hy is die soewereine Skeppergod, Koning en Regter oor die ganse aarde. Hy voorsien in al sy kinders se behoeftes. Daarom moet ons ons vertrouwe altyddeur in Hom stel. Selfs die vyande van God se kinders vra: “En waar is jou God nou?” wanneer dit lyk of die volk ondergaan (*Ps. 42:10, NAB*). Net soos wat Hy die volk se immerteenwoordige en nimmerfalende God is, bly sy kinders se oë altyddeur op Hom gerig. Op die lange duur sien Psalms uit na ’n tyd wanneer die ganse mensdom en die ganse skepping die lewende God sal aanbid (*Ps. 47:1, Ps. 64:9*).

God is die spilpunt van die lewe en dit is wat aanbidding so onontbeerlik maak. Die aanbiddingskonteks waarbinne die psalms destyds geskryf en uitgevoer is, was fundamenteel anders as dié waarmee die hedendaagse mens vertrouwd is. In die bybelse tyd was dit ’n natuurlike verskynsel, niemand het betwis dat die ganse gemeenskap se doen en late om aanbidding gedraai het nie. Daarom het alle dinge wat die volk te beurt geval het, beide die goeie en die slegte, onvermydelik uitdrukking in hul godsdienstige lewe gevind. God hoor wat die psalmdigter sê, ongeag waar hy hom bevind, en reageer op die aangewese tyd (*Ps. 3:4, Ps. 18:6 & Ps. 20:6*).

Die psalmdigter besef dat die hemel God se woonplek is, maar dat Hy terselfdertyd ook in Sion, in die tabernakel [en later die geboude tempel] by die volk woon. Die Here is gelyktydig naby en vêr, oral en in sy hemeltempel (*Ps. 11:4*), verborge (*Ps. 10:1*) en geopenbaar (*Ps. 41:12*). In Psalms word hierdie oënskynlik onverenigbare eienskappe van God saamgevoeg. Die psalmdigters het begryp dat nabyheid en verwyderdheid in werklikheid onafskeidbaar in die aard en wese van God is (*Ps. 24:7-10*). Derhalwe het hulle die bomenslike spanning tussen hierdie eienskappe, die wisselwerking van hierdie teenoorgesteldes verstaan. Ongeag hul ervarings, besef hulle God se goedheid en teenwoordigheid, en dit gee stukrag aan hul hoop terwyl hulle wag dat die Here ingryp, op die tyd en wyse dat Hy so goed dink.

Ons kan nie net die Here by uitgesoekte gedeeltes van ons lewens betrek nie. Hoe blyk hierdie werklikheid uit Psalms? In watter gedeeltes van jou lewe hou jy die Here op ’n afstand?

Vir verdere studie: Lees die volgende gedeeltes uit die geskrifte van Ellen G. White: “The Temple and Its Dedication” (bl. 35-50, *Prophets and Kings*) en “The Benefits of Music” (bl. 291 & 292, *Messages to Young People*).

Die boek Psalms bestaan uit 150 psalms, wat in vyf afdelings verdeel kan word: Afdeling I (*Ps. 1-41*), Afdeling II (*Ps. 42-72*), Afdeling III (*Ps. 73-89*), Afdeling IV (*Ps. 90-106*) en Afdeling V (*Ps. 107-150*). Hierdie indeling van Psalms kom uit die vroeg-Joodse tradisie. Dit stem ooreen met die vyf boeke van die Pentateug.

Uit die boek Psalms blyk dit dat daar in Ou-Testamentiese tye reeds ’n aantal versamelings van hierdie soort werke was: die Koragitiese versameling (*Ps. 42-49, 84, 85, 87 en 88*), die Asafitiese versameling (*Ps. 73-83*), die Trappsalms (*Ps. 120-134*), asook die Halleluja-psalms (*Ps. 111-118 en 146-150*). Psalm 72 vers 20 praat ook van ’n kleiner versameling van Dawid se psalms.

Hoewel die meeste met die tyd van koning Dawid en die begin van die Joodse monargie (die 10e eeu v.C.) geassosieer word, het die versameling psalms in die daaropvolgende eeue aangehou groei — d.w.s. tydens die verdeelde monargie, gedurende die ballingskap, asook in die era direk na die ballingskap. Dit is glad nie vêrgeesog om te sê dat die Hebreëuse skrifgeleerdes onder leiding van Esra (met die daarstelling van ’n liturgie vir die herboude tempel) moontlik die bestaande, kleiner versamelings psalms in ’n enkele volume byeengebring het nie.

Die feit dat Psalms ’n saamgestelde boek is en die handewerk van skrifgeleerdes is, doen nie afbreek aan die geïnspireerde aard van die teks nie. Net soos die psalmdigters, was die skrifgeleerdes toegewyde dienskegte van God wat hul werk onder ingewing van die Heilige Gees gedoen het (*Esra 7:6 en 10*). Die goddelike en menslike aard van die psalms kan met die eenwording van die goddelike en die menslike in die vleeswording van Christus vergelyk word. “Die Bybel, met sy godgegewe waarhede uitgedruk in mensetaal, wys egter op ’n eenwording van die menslike en die goddelike. Dit is wat in die wese van Christus byeengebring is — Hy was die Seun van God en die Seun van die mens was. Hierdie waarheid oor Christus geld ook vir die Skrif: ‘Die Woord het mens geword en onder ons kom woon’ [Joh. 1:14, NAB]” (Ellen G. White, *The Great Controversy*, bl. 8).

Vrae vir bespreking:

1 Wat beteken dit dat die psalms gelyktydig godgegewe en mensgemaakte gebede en lofliedere is? Hoe help hierdie idee ’n mens — hoe moeilik dit ook al is om te begryp — om te besef hoe na-aan sy kinders die Here in werklikheid wil wees? Hoe toon dit, op ’n eiesoortige wyse, hoe na-aan die mensdom, en aan elkeen van ons, die Here is?

2 Dink aan ’n keer toe ’n bepaalde gedeelte in Psalms jou omstandighede netjies opgesom het. Noem dit in klastyd. Watter vertroosting en hoop het jy daaruit geput?